

Anti- pestprotocol

'Ieder kind verdient een veilige school'

Schooljaar 2022-2023

Ingeborg Hoogstraten

Lisette van Dinther

Roelof Venema School
protestants-christelijk basisonderwijs

Inhoudsopgave

Voor wie is dit anti- pestprotocol?	3
Waarom een anti- pestprotocol?	3
Wat is het verschil tussen plagen en pesten?	3
Soorten pesten	4
Er zijn verschillende vormen van online pesten.....	4
Tekenen van online pestgedrag bij het slachtoffer.....	4
Rollen in een groep bij pestgedrag.....	5
Wie zijn de anti- pestcoördinatoren en wat zijn hun taken?	6
Hoe gaan wij om met pesten op school?	6
De aanpak van ruzies en pestgedrag in 3 stappen:.....	6
Voorkomen.....	6
Groepsdynamica.....	7
Preventieve aanpak.....	7
Curatieve aanpak.....	8
Sancties.....	8
Monitoring sociale veiligheid	9
De anti- pestcoördinatoren van de Roelof Venema School	9

Voor wie is dit anti- pestprotocol?

Dit anti- pestprotocol is bedoeld voor iedereen die te maken heeft met leerlingen bij ons op school. Niet alleen voor leerkrachten, maar ook voor de overige medewerkers, overblijfkraften, naschoolse opvang, ouders en natuurlijk de leerlingen zelf. Er zijn diverse vormen van pesten, die allemaal aanbod zullen komen in dit protocol. Op deze manier hopen wij leerlingen een veilig, pedagogisch klimaat te bieden en ervoor te zorgen dat ieder kind zich optimaal kan ontwikkelen. Het is belangrijk een duidelijk en helder protocol tegen pesten te hebben waar iedereen mee uit de voeten kan.

Waarom een anti- pestprotocol?

- Alle kinderen moeten zich veilig voelen op de Roelof Venema School. Alleen zo kunnen zij zich optimaal ontwikkelen.
- Het onderwerp 'pesten' moet bespreekbaar zijn in de klas. Pestproblemen *kunnen* zo voorkomen worden.
- Leerkrachten moeten pestgedrag kunnen signaleren en daarnaar handelen.
- De school heeft een directe aanpak nodig mocht er toch gepest worden ondanks preventie.
- Mochten de inspanningen van de anti- pestcoördinatoren niet het gewenste effect hebben, zullen zij samenwerking zoeken met directie, IB en de vertrouwenspersonen.

Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

Er is een wezenlijk verschil tussen plagen en pesten.

Plagen gebeurt op een speelse manier (zowel verbaal als fysiek). Het vindt vaak ook wederzijds plaats. Enkele kenmerken die horen bij plagen zijn:

- Het gebeurt af en toe
- Het is 1 op 1
- Het is gelijkwaardig
- Het gaat over en weer
- Er wordt bij gelachen
- Er is vertrouwen

Pesten is gedrag waarbij iemand herhaaldelijk en voor langere tijd behandeld wordt op manieren die opzettelijk en kwaadaardig zijn. Dit kan psychisch lijden en lichamelijke klachten veroorzaken en bij fysiek geweld verwondingen en letsel tot gevolg hebben. Enkele kenmerken die horen bij pesten:

- Het gebeurt vaker of structureel
- Er is een machtsverschil
- De pester(s) genieten
- Het gebeurt stiekem
- Het zijn vaak meerderen tegen 1
- Het is moeilijk te stoppen

Soorten pesten

- Verbaal pesten: schelden, narroepen, imiteren, belachelijk maken of uitlachen; bedreigen, iemand tot iets dwingen, chanteren of intimideren;
- Fysiek pesten: spugen, schoppen, slaan of knijpen, seksueel;
- Materieel pesten: spullen stukmaken, afpakken of verstopten;
- Relatieel pesten: iemand buitensluiten (negeren), over iemand roddelen of geruchten verspreiden, racistisch, afwezig;
- Digitaal/ online pesten/ cyberpesten: belastend materiaal (foto's, filmpjes, roddels) via het internet/sociale media verspreiden; iemand via sociale media lastigvallen.

Er zijn verschillende vormen van online pesten

- Uitsluiten: iemand mag ergens niet aan meedoen waar de rest van de groep dit wel mag.
- Beledigen: er worden online dingen gezegd die de pester(s) niet hardop durft te zeggen.
- Vernielen: accounts hacken, virussen met opzet verspreiden, wachtwoorden veranderen
- Nadoen: foute grappen posten, iemand belachelijk maken, gemene berichten verspreiden, profielfoto wijzigen, nepaccount aanmaken op naam van slachtoffer
- Te kijk zetten: foto's online plaatsen die niet voor anderen bedoeld zijn.
- Bedreigen: berichten worden verstuurd zoals: "morgen na school pakken we je"... het kan snel, anoniem en is bedreigend.

Tekenen van online pestgedrag bij het slachtoffer

De verantwoordelijkheid van online pesten ligt vooral thuis, maar is vanzelfsprekend ook onderdeel van het schoolse leven. Wat thuis gebeurt, heeft ook invloed op het welbevinden van een kind op school. Daarom is een goede samenwerking tussen thuis en school van belang. Het is wenselijk om kinderen tijdens hun basisschoolperiode te begeleiden en monitoren op sociale media. Zo zijn ze goed voorbereid op de middelbare school.

Rollen in een groep bij pestgedrag

Pesten is een groepsproces, daarbij is het belangrijk om te kijken naar de rollen die de personen in de groep aannemen:

1. Het slachtoffer/ het gepeste kind

- Het slachtoffer heeft een stabiele rol in het pestverhaal
- 10% van de slachtoffers wordt zelf een pester

Een leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling, tevens te gebruiken als anonieme vragenlijst, is te vinden in bijlage III.

2. De pester

- Gaat steeds over grenzen heen van een ander
- Ziet de gevolgen van zijn daden niet in

Een leidraad voor een gesprek met de leerling die pest of meeloopt, tevens te gebruiken als anonieme vragenlijst, is te vinden in bijlage IV.

3. De meeloper en/of de aanmoediger

- De meeloper heeft niet in de gaten dat hij een belangrijk onderdeel van de situatie is
- Verhoogt status van pester door zijn gedrag (meelachen)

Een leidraad voor een gesprek met de leerling die aanmoedigt of meeloopt, tevens te gebruiken als anonieme vragenlijst, is te vinden in bijlage IV.

4. De omstander

- Hoe meer mensen kijken, hoe minder snel iemand zal ingrijpen
- Dit is de grootste groep
- Kijken, maar niets doen

Een leidraad voor een gesprek met een leerling die omstander is, tevens te gebruiken als anonieme vragenlijst, is te vinden in bijlage IV.

5. De helper of verdediger

- Wij verwachten dat iedereen dit doet: verantwoordelijkheid nemen
- praten over wat er aan de hand is, over de situatie

Een leidraad voor een gesprek met een helper of verdediger, tevens te gebruiken als anonieme vragenlijst, is te vinden in bijlage IV.

6. De buitenstaander

- Ouders, leerkrachten, baliemedewerkers, overblijf, naschoolse opvang, kinderen uit andere groepen
- Mensen die niet bij de pestgroep horen, maar wel zijdelings betrokken zijn, het (indirect) zien gebeuren

Wie zijn de anti- pestcoördinatoren en wat zijn hun taken?

Ingeborg Hoogstraten (groep 1-4) en Lisette van Dinther (groep 5-8) zijn de anti- pestcoördinatoren (APC) op onze school.

Taken:

- Aan het begin van ieder schooljaar maken zij een kennismakingsronde bij nieuwkomers in het team en komen zij langs in iedere groep. Ook zullen zij zich voorstellen in de nieuwsbrief en op de schoolsite (met foto), zodat ze herkenbaar zijn voor ieder kind en hun ouders.
- Zij zullen anti- pest activiteiten en preventieve werkwijzen bij het team onder de aandacht brengen en eventueel uitrollen.
- Deze spellen en werkvormen zullen op SharePoint komen te staan.
- Actualiteiten rondom pesten worden in de gaten gehouden en er wordt zo nodig op ingespeeld.
- In het jaarrooster vermelden zij data voor bijvoorbeeld Paarse Vrijdag, LEF-dag en de anti-pestweek.
- Kinderen die hen benaderen via de (gele) brievenbus zullen een luisterend oor en advies krijgen. De leerkracht zal hier altijd bij betrokken worden en blijven.
- Het team kan hen om advies of informatie vragen over pestgedrag of problemen rondom pesten.

Het anti- pestprotocol wordt opgesteld in samenspraak met directie en IB. Het borgen van pestgedrag incidenten door leerlingen wordt gedaan door de leerkracht zelf in Parnassys (dit komt in het groepsplan te staan, nooit bij een individuele leerling). De IB en APC zullen dit monitoren en zorgen voor een doorgaande lijn binnen de school en waar nodig vermelden bij een groepsoverdracht.

Hoe gaan wij om met pesten op school?

De aanpak van ruzies en pestgedrag in 3 stappen:

1. Voorkomen
2. Preventieve & Curatieve aanpak
3. Sancties

Voorkomen

Door te werken aan groepsdynamica zijn wij ook bezig met het voorkomen van pestgedrag. Daarom zijn de gouden weken ook zo belangrijk om te doen aan het begin van het schooljaar en de zilveren weken na de kerstvakantie. Het boek: *Aan de slag met: groepsvorming!* Van Jelly Bijlsma (zie bijlage I), helpt ons hierbij.

Groepsdynamica

Een groep doorloopt gedurende het schooljaar verschillende fases waar de leerkrachten mee aan de slag moeten. Dit doen de leerkrachten door gesprekken en oefeningen aan te gaan met de groep. Hieronder staan de verschillende stadia van de groepsdynamiek uiteengezet.

Forming

De klas komt voor het eerst weer bij elkaar, wat is mijn relatie tot de rest van mijn klasgenoten?

Storming

Posities in de klas worden ingenomen.

Norming

Normen worden bepaald: Hoe gaan wij met elkaar om?

Performing

Als de groep goed is begeleid, kan de groep deze fase halen. De groep is productief.

Reforming

Fase waarbij duidelijk wordt dat het einde van de groepssamenstelling nadert.

Preventieve aanpak

Vanaf schooljaar 2022-2023 gaan wij starten met de sociaal- emotionele methode KIVA (zie bijlage).

Alle leerkrachten en medewerkers op de RVS hebben een voorbeeldfunctie en zijn zich daarvan bewust.

Op onze school worden ruzies uitgesproken, verschillen geaccepteerd en we nemen stelling tegen pestgedrag.

We leren kinderen het verschil tussen pesten en plagen, iets wat verkeerd ging met samen spelen of samenwerken weer goed te maken en het verschil tussen klikken en eerlijk vertellen (veiligheid).

Alle leerlingen zijn verantwoordelijk voor de sfeer in de groep en dus ook voor het melden van pestgedrag.

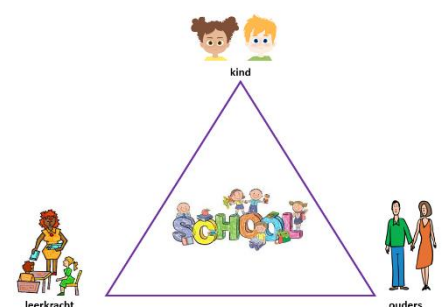
Bij het verlaten van de school wordt er gesurveilleerd bij de fietsenstalling om incidenten te voorkomen.

De anti- pestcoördinatoren benadrukken het belang van het pestprotocol en zorgen voor gezamenlijke activiteiten zoals Parse Vrijdag, LEF-dag en de "Anti-pestweek".

Smartwatches, telefoons of andere apparatuur waarmee foto's of audio opnames gemaakt kunnen worden moeten uitstaan onder schooltijd.

Incidenten worden per jaargroep bijgehouden. Incidenten zijn: fysiek geweld, grof taalgebruik, pesten, discriminatie, stelen, vandalisme, bedreigen, seksueel misbruik.

Bij pestgedrag geldt de driehoek: Kind-Ouders-Leerkracht.

Curatieve aanpak

Bij de aanpak van pestgedrag gebruiken wij de 'De vijfsporenaanpak' van Bob van der Meer:

Spoor 1

Hulp aan het gepeste kind (serieus nemen, werken aan oplossingen, eventueel doorverwijzen, luisterend oor bieden)

Spoor 2

Hulp aan de pester (grenzen stellen, helpen zich aan afspraken en regels te houden, verbeteren van relaties met andere kinderen, luisterend oor bieden)

Spoor 3

Hulp bieden aan de ouders (informereren, overleggen, serieus nemen, doorverwijzen)

Spoor 4

Mobiliseren van de zwijgende middengroep (praten met kinderen over pesten en hun rol)

Spoor 5

Als school verantwoordelijkheid nemen (stelling innemen tegen pesten, beleid tegen pesten vormen, op de hoogte stellen van personeel van anti-pest beleid en coördinatoren)

Bij veelvoorkomend pestgedrag wordt er een groepsnotitie in Parnassys aangemaakt door de betreffende leerkracht. Dit blijft bij de groep waarin het gebeurt, zodat ieder kind met een schone lei aan een nieuw schooljaar kan beginnen.

Sancties

Bij pestgedrag volgen sancties:

- 1^e keer pesten: gesprek met betrokken partijen (en APC als dit gewenst wordt door de leerkracht. Ook kan de APC een rol spelen bij de voorbereiding van dit gesprek.)
- 2^e keer pesten: Ouders komen op school voor een gesprek met leerkracht en IB.
- 3^e keer pesten: Ouders komen op school voor gesprek met directie. Een time-out of een schorsing kan een gevolg zijn.

Monitoring sociale veiligheid

De monitoring wordt afgenomen bij de groepen 6 t/m 8. Dit gebeurt 1 keer per jaar. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de vragenlijst van Vensters. Deze worden geanalyseerd door de intern begeleiders en doorgenomen met de directie. Van daaruit volgt een plan waar nodig.

Vanaf schooljaar 2022- 2023 zal de Roelof Venema School gebruik maken van de monitoring behorend bij de methode KIVA die wij dan in gebruik nemen.

De anti- pestcoördinatoren van de Roelof Venema School

Ingeborg Hoogstraten

Lisette van Dinther